

ChatGPT: van misbruik naar gebruik

24-01-2023

Praktische tips voor het gebruik van de chatbot in het mbo

In de docentenkamer van Eric Diender, docent junior accountmanager bij Deltion, was het wel even onrustig toen de eerste nieuwsberichten over ChatGPT binnendruppelden. Zouden onze studenten ermee werken? Wat kun je er eigenlijk precies mee? Als het waar is wat er geschreven wordt, kunnen we dan nog wel met gerust hart diploma's uitreiken? 'Ik kan mijn baan wel opzeggen', riep een collega.

Gelukkig was de onrust van korte duur. Ja, bij sommige opdrachten hadden de studenten wel erg veel hulp gehad van ChatGPT. En ja, een korte inventarisatie leerde dat de chatbot inderdaad wel heel makkelijk best goede resultaten genereert. Maar aan de andere kant, zo redeneerde Eric, het blijven praktijkopleidingen, doe-opleidingen die aan elkaar hangen van vaardigheden die je niet uit computersoftware kunt laten rollen.

En daarmee kwam er ruimte voor een nieuwe gedachte: wat kunnen we er eigenlijk mee? Kunnen we ChatGPT misschien op een positieve manier inzetten? Het duurde niet lang of Eric was om. 'Ik zie alleen maar voordelen!' riep hij enthousiast tijdens een bijeenkomst van SPL. En dat triggerde ons. Wat kunnen we met ChatGPT? Eric geeft hieronder inspiratie.

Authenticiteit

Eerst nog even naar het misbruik. Hoe voorkomen we dat studenten weggomen met verslagen die uit de chatbot rollen? Hoe controleren we de authenticiteit van de opgeleverde resultaten? Het bijzondere is dat ChatGPT unieke teksten genereert, dus de bestaande plagiaatscanners slaan er (nog) niet op aan. Op meertalige opleidingen, zoals Marketing en communicatie, kan dit een behoorlijke impact hebben. Levert een student voor zijn opleiding veel teksten op, dan is het raadzaam de opdrachten en werkwijze tegen het licht te houden. Goed nieuws is dat er inmiddels een tegentool is ontwikkeld voor Engelstalige teksten. ChatGPT is een taalmodel dat met bepaalde patronen werkt die uiteindelijk wel te detecteren zijn. Engelstalige teksten die ChatGPT gegenereerd heeft, kunnen dus al met redelijke zekerheid onderschept worden. Voor Nederlandse teksten werkt dit nog niet, maar dat is een kwestie van tijd.

We hebben dus nog even geduld nodig. Maar geen nood, het gesprek met Eric maakte duidelijk dat de problematiek vergelijkbaar is met die van de controle van de authenticiteit van de inhoud van een examenportfolio.

Eric opperde bijvoorbeeld om vragen te stellen over de ingeleverde resultaten of om een videopresentatie te laten maken.

Daarnaast is het een optie om schriftelijke opdrachten ter plekke te laten doen, in een omgeving waarin geen hulpmiddelen zijn. En als dat niet kan, moet je zorgen voor extra surveillance.

En een ervaren docent kent natuurlijk zijn pappenheimers. Als een student ineens met prachtige volzinnen komt, dan gaat er wel een belletje rinkelen, aldus Eric.

Bewustwording en inspiratie

Dan het leukere deel; hoe zet je ChatGPT op een positieve manier in? Sommige collega's van Eric gebruiken de chatbot al in de les, vertelt hij. Dit doen ze op grofweg twee manieren.

Allereerst is het van belang om de studenten op een goede manier te laten werken met de chatbot. Hierbij komen de 21^e-eeuwse vaardigheden om de hoek kijken.

Zo is het formuleren van de vraag of opdracht die gegeven wordt, van belang voor de output die je krijgt, legt Eric uit. Formuleer je een vage vraag, dan krijg je een vaag antwoord. Formuleer je een onlogische vraag, dan zal de uitkomst waarschijnlijk ook onlogisch zijn. Goede zoekvaardigheden zijn onontbeerlijk.

Daarnaast is een stukje bewustwording essentieel. ChatGPT is niet foutloos. Hij genereert zijn resultaten uit een enorme hoeveelheid door mensen geschreven teksten. Daar zitten altijd teksten bij die inhoudelijk onjuist zijn. Ook combineert ChatGPT informatie, wat soms tot wonderlijke conclusies leidt.

Eric raadt aan om studenten met opdrachten te laten stoeien, zodat ze inhoudelijke onjuistheden ontdekken. Een voorbeeldje: laat een feitencheck doen. Of laat een persbericht genereren door ChatGPT en vervolgens controleren of dit aan de vereisten van een persbericht voldoet.

Ten tweede, en daarin zit uiteindelijk de grote meerwaarde, kan ChatGPT gebruikt worden als kennis- en inspiratiebron.

Laat bijvoorbeeld eens een tekst genereren en die door de student als input laten gebruiken voor iets waar hij vervolgens zelf mee aan de slag moet.

Docenten

Deze laatste functie is niet alleen voor de student heel handig. Ook voor de docent is ChatGPT een interessante bron van informatie die je kunt raadplegen om inspiratie op te doen. Eric denkt daarbij bijvoorbeeld aan werkvormen of teksten. Laat eens een tekst genereren, suggereert hij, waarin fouten gezocht moeten worden. De student schrijft dan niet de tekst, maar geeft verbeteruggesties.

Een verrassende functie die we via een andere route aangedragen kregen, is dat ChatGPT best aardige rubrics kan maken.

Voer de volgende opdracht maar eens in: Bedenk vijf criteria voor het beoordelen van een helpdeskgesprek. Maak er een evaluatierubric mee met vier niveaus van zwak tot sterk. De resultaten zijn wellicht niet perfect, maar vormen zeker wel een mooie basis.

Zelfs voor meerkeuzevragen draait ChatGPT zijn hand niet om. Kanttekening daarbij is wel, dat niet alle vragen goede vragen zijn. Zo is het antwoord 'Alle van bovenstaande' wel heel vaak het goede antwoord. En ook de inhoud kan niet klakkeloos overgenomen worden. Inhoudelijke expertise blijft dus van belang. We moeten zelf blijven nadenken. Neemt niet weg dat ChatGPT als inspiratie zeker zinvol is.

Conclusie

Eric maakt zich niet zo druk, hij ziet nog niet zoveel veranderen in het mbo-onderwijs als gevolg van ChatGPT. Per opleiding zal de impact verschillen, maar uiteindelijk gaat het om specifieke, praktische vaardigheden. Verkoopgesprekken, accountplannen en onderhandelingen rollen niet uit een chatbot. Daarentegen, op het gebied van inspiratie kan ChatGPT juist van grote toegevoegde waarde zijn.

Bron: <https://www.stichtingpraktijkleren.nl/nieuws/item/chatgpt-van-misbruik-naar-gebruik>